

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

13 юли 1983 година*

„Висше образование – Допълнителна такса за записване”

По дело 152-82

с предмет преюдициално запитване, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от Juge de Paix (мирови съдия) на Четвърти кантон, Брюксел, в рамките на производство по дело пред този съд между

Sandro Forcheri и съпругата му **Marisa Forcheri**, по баща **Marino**, с местожителство в Linkebeek,

и

Белгийската държава, представлявана от Министъра на народното образование и на културата на френската общност,

и

Asbl Institut supérieur de sciences humaines appliquées в Anderlecht

относно тълкуването на членове 7 и 48 от Договора, на Регламент № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници в Общността (ОВ L 257, стр. 2) и членове 12 и 13 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейските общности,

СЪДЪТ (четвърти състав)

в състав: г-н А. O'Keefe, председател на състава, г-н Р. Pescatore, г-н G. Bosco, г-н Т. Коортманс и г-н К. Bahlmann, съдии,

генерален адвокат: г-жа S. Rozès,

секретар: г-н Р. Heim,

постанови настоящото

Решение

1. С Определение от 11 декември 1981 г., получено в Съда на 14 май 1982 г. мировият съдия на Четвърти кантон – Брюксел, е поставил на основание член 177 от Договора за ЕИО два преюдициални въпроса относно тълкуването на членове 7 и 48 от Договора, на

* Език на производството: френски.

Регламент № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници на Общността (ОВ L 257, стр. 2) и на членове 12 и 13 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейските общности.

2. Тези въпроси са повдигнати в рамките на производство по дело за допълнителната такса за записване, наречена учебна такса „Чуждестранни студенти”, изискана в началото на учебната 1979 /1980 г. от съпругата с италианско гражданство на служител на Комисията, който заема длъжност в Брюксел и също е с италианско гражданство.

3. Въпросната учебна такса се прилага в Белгия от учебната 1976 г. по принцип спрямо всички студенти, които нямат белгийско гражданство или чиито родители не живеят в Белгия. По отношение на висшето не университетско образование, към което принадлежи Институтът за приложни хуманитарни науки, в който се е записала г-жа М. Forcheri, едно циркулярно писмо на Министерството на образованието от 8 юни 1978 г., в сила към момента на въпросното записване, което е предмет на главното дело, уточнява, че учебната такса „Чуждестранни студенти”, не се дължи от студенти, чиито родители са чуждестранни служители, заемащи длъжност в Белгия в институциите на Европейската общност, или чийто съпруг/съпруга живее в Белгия, където извършва дейност срещу възнаграждение в страната и плаща данъците си в държавното съкровище на Белгия. При все това, необходимо е да се отбележи, че за академичната 1981/1982 година циркулярно писмо от 12 май 1981 г. предвижда съпругата/съпруга на служител на Общността с местожителство в Белгия, а не само на неговите деца, да могат да се ползват от еднакъв режим, както студентите с белгийска националност.

4. След като е поискал обяснения от Министерството на образованието, съпругът на г-жа М. Forcheri получава отговор с писмо от 7 май 1980 г., че г-жа М. Forcheri не може да „ползва освобождаване от заплащането на учебна такса като чужденец в качеството си на съпруга на служител в институция на Европейската общност, защото това предимство се предоставя само в случай, че съпругът/съпругата на студента/студентката упражнява дейност срещу възнаграждение и плаща данъците си в държавното съкровище на Белгия, което не се отнася в случая за служителите на институциите на Европейската общност.

5. Сезиран от ищците по главното дело, и след като преценява, че спорът повдига проблеми, свързани с тълкуването на законодателството на Общността, мировият съдия на Четвърти кантон – Брюксел поставя пред Съда следните преюдициални въпроси:

1) Като се има предвид правото на Общността, и по-специално принципът на недискриминация между гражданите на държавите-членки на Европейската общност, принцип, постановен, между другото, в член 7 от Договора, а в областта на свободното движение на работници в членове 48 и 49 от Договора, предвид член 12 от Регламент № 1612/68 на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно свободното движение на работници в Общността, изменен от Регламент № 312/76 на Съвета от 9 февруари 1976 г., и предвид член 12 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейската общност, законосъобразно ли е в Белгия да се заплаща учебна такса „Чуждестранни студенти” от студенти, които са съпруг/съпруга на служители на институциите на Европейската общност, граждани са на държава-членка и пребивават в Белгия, тъй като техният съпруг/а

работи в една от институциите на Европейската общност, при условие, че няма такова изискване по отношение на студентите от Белгия и Люксембург?

2) Дали отказът за освобождаване от посочената учебна такса „Чуждестранни студенти” по отношение на упоменатите по-горе студенти на основание на това, че техният съпруг/а в качеството си на служител на институция на Европейската общност не плаща данъци на белгийското държавно съкровище, не нарушава разпоредбите на член 13, алинея 2 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейската общност?

6. Тези въпроси имат за цел да позволят на националния съд да прецени съвместимостта с правото на Общността на една разпоредба от националното законодателство, която задължава съпруга/ата на служител в институция на Европейската общност, който пребивава в държава-членка, в която упражнява своите функции, да заплаща такса за записване, за да може да следва висше образование, след като такса за записване не се изисква от гражданите на тази държава, нито от техните съпрузи.

7. Необходимо е преди всичко да се напомни, че член 7 от Договора забранява в приложното поле на Договора, без да се нарушават специалните разпоредби, които той предвижда, всякаква дискриминация, основана на национална принадлежност.

8. В дадения случай не се оспорва фактът, че белгийските разпоредби предвиждат в тази област различен режим между граждани на Белгия и граждани на другите държави-членки. Въпросът на националния съд следователно се отнася до това дали в случая на съпругата на служител на Общността, който няма гражданство на Белгия или на Люксембург, заплащането на таксата за записване попада в „приложното поле на Договора”, и ако отговорът е положителен, дали фактът, че служителите на Общността, които са установени в Белгия, са освободени от плащане на данъци на белгийската държава, може да има значение в този случай.

9. В отговор на този въпрос трябва да се отбележи, че правният статут на служителите на Общността в държавата-членка по местоработата им попада в приложното поле на Договора на две основания, поради трудовите им отношения с Общността, и поради това че те трябва да се ползват от всички предимства, които произтичат от правото на Общността за гражданите на държавите-членки в областта на свободата на движение, правото на установяване и социална сигурност.

10. Член 48 от Договора изисква свободното движение на работници в рамките на Общността да бъде осигурено най-късно до изтичането на преходния период. Той предполага премахването на всякаква дискриминация, основана на националната принадлежност между работниците на държавите-членки по отношение на трудовата заетост, възнаграждението и другите условия на труд.

11. Както от законодателната практика на Общността, така и от установената практика на Съда става ясно, че правото на свободно движение не трябва да се схваща в тесен смисъл. Както се посочва в съображенията към Регламент № 1612/68 на Съвета, за работниците и техните семейства то представлява основно право, тъй като мобилността на работната сила в Общността трябва да бъде за работника едно от средствата, които му гарантират

възможността да подобрява условията си на живот и труд и подпомагат социалното му развитие.

12. Според петото съображение от същия регламент, за да може правото на свободно движение да се упражнява в условия на реална свобода и достойнство, се изисква да бъде осигурено правно и фактически еднакво третиране по всички въпроси, свързани с осъществяването на трудова заетост и правото на жилище, както и да бъдат отстранени пречките, които възпрепятстват мобилността на работниците, по-специално тези, които се отнасят до правото на работника да живее съвместно със семейството си, както и с условията на интегриране на това семейство в средата на приемащата страна.

13. Следователно, въпросът е дали достъпът до формите на образование, по-специално до тези от тях, които се отнасят до професионалното обучение, влиза в приложното поле на Договора.

14. Член 128 от Договора предвижда Съветът, по предложение на Комисията и след консултиране с Икономическия и социален комитет, да определи основните принципи за осъществяването на обща политика в областта на професионалното обучение, която да допринесе за хармоничното развитие, както на националните икономики, така и на Общия пазар.

15. Като приложи тази разпоредба, Съветът прие Решение № 63/266 от 2 април 1963 г. за определяне на основни принципи за въвеждане на обща политика в областта на професионалното обучение (ОВ, стр. 1338). В мотивите за това решение между другото се отбелязва, че прилагането на обща политика на ефикасно професионално обучение ще благоприятства осъществяването на свободното движение на работници и че всеки трябва да има възможност през различните етапи на своя професионален живот да получи адекватна квалификация, да се усъвършенства и да се възползва от професионалната преквалификация, от която би имал нужда.

16. Съгласно втория принцип, посочен в решението, общата политика в областта на професионалното обучение трябва да има няколко основни цели, които, между другото, включват изпълнението на условията за предоставяне на реално право на всеки да получи адекватно професионално обучение и предлагат на всеки, според неговите желания, способности, знания и трудов опит, достъп до по-високо ниво на професионална дейност.

17. Следователно, при все че политиката на образование и обучение сама по себе си не представлява част от областите, които Договорът е предоставил на компетенциите на институциите на Общността, възможността за достъп до такива форми на обучение попада в приложното поле на Договора.

18. Поради това, когато една държава-членка предоставя образователни форми, свързани по-специално с професионално обучение, фактът, че от гражданите на друга държава-членка, законно установени в първата държава-членка, се изисква такса за записване, за да могат да се включат в това обучение, след като такава такса не се изисква от гражданите на тази държава, представлява дискриминация на основата на национална принадлежност, която е забранена от член 7 от Договора.

19. По отношение на особения случай на служителя на Общността и неговото семейство трябва да се напомни, че на основание член 20 от Статута на служителите, той е длъжен обикновено да пребивава в мястото на своето назначение. Освен това, ако по силата на член 13, алинея 2 от Протокола за привилегиите и имунитетите на Европейските общности той е освободен от национални данъци върху заплати и парични възнаграждения, изплащани от Общността, на основание първата алинея от същия член той дължи данък върху заплати и парични възнаграждения в полза на Общността, като приемащата държава-членка се възползва косвено от този данък в качеството си на членка на Общността. Следователно, фактът, че той не плаща данък върху заплатата си в националното държавно съкровище, не представлява основателен мотив за разграничаване на служителите и техните семейства от работниците мигранти, чиито доходи се облагат с данък в държавата по местопребиваване.

По съдебните разноски

20. Разходите, направени от италианското правителство, от правителството на Обединеното кралство и от Комисията за представяне на становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. Тъй, като по отношение на страните в главното производство, тази процедура има характер на инцидентен установителен иск, предявен пред националния съд, този съд следва да се произнесе по съдебните разноски,

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Когато една държава-членка предоставя образователни форми, свързани по-специално с професионално обучение, фактът, че от гражданите на друга държава-членка, законно установени в първата държава-членка, се изисква такса за записване, за да могат да участват в това обучение, след като такава такса не се изисква от гражданите на тази държава, представлява дискриминация на основата на национална принадлежност, която е забранена от член 7 от Договора.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 13 юли 1983 година.

Подписи